

ELŐTERJESZTÉS

Dombóvár Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2017. október 30-i rendes ülésére

Tárgy: Helyi klímastratégiával kapcsolatos intézkedések

Előterjesztő: Szabó Loránd polgármester

Készítette: Városüzemeltetési Iroda

Tárgyalta: Pénzügyi és Gazdasági Bizottság

Tanácskozási joggal meghívott: -

Készítő részéről ellenőrizte:

dr. Kocsis Krisztina irodavezető, Városüzemeltetési Iroda

Költségvetési, pénzügyi-gazdálkodási szempontból ellenőrizte:

Kovács Gyula irodavezető, Pénzügyi Iroda

Törvényességi szempontból ellenőrizte:

dr. Szabó Péter jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

Városunkban nemrég került megrendezésre a Klímastratégiai Konzultáció, amelyen egy olyan platform létrehozása valósult meg megyei szinten, amely a már működő klímavédelemért tevékenykedő szervezetek munkáját összehangolja, és a klímavédelem népszerűsítésére törekszik a megye minden településén.

E konzultáción két olyan téma is felmerült, amelyekkel véleményem szerint a képviselő-testületnek is foglalkoznia kell.

I. A csapadékvíz hasznosításával kapcsolatos városi problémák

Nemcsak Dombóvár város területén, hanem országosan is nagyon sok családi házas övezetben lévő ingatlan csapadékvíz-elvezetése nem szabályos.

Természetes a házak falainak védelme a ráhulló csapadék káros hatásaitól, amelynek eszköze a ház ereszcatornával való körbevétele. A legfőbb cél, hogy minél előbb, minél egyszerűbb módon és minél kevesebb ráfordítással legyen megoldva a vízvezetés, és ha ez azt jelenti, hogy az ereszcatorna vége egyszerűen az utcára, útra lógjon, akkor az esetek többségében ez a megoldás, pedig nem ez a helyes.

Az ingatlantulajdonosok nem is gondolnak arra, hogy egy terület vagy telek csapadékvíz-elvezetésének is megvannak a maga előírásai, amelyek nem engedik, hogy bárki kedve szerint, a legegyszerűbb megoldást választva, egyszerűen az utcára engedje folyni a vizet, eláztatva a ház előtti közterületet, utat, járdát.

A csapadékvíz-elvezetés szabályait nem helyi rendelet, hanem az Országos Településrendezési és Építési Követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) számú Korm. rendelet, közismertebb nevén az OTÉK szabályozza. A kormányrendelet előírásainak alkalmazása kötelező.

Az OTÉK 47. § (8) bekezdése kötelező jelleggel előírja, hogy *„a telek, terület csapadékvíz elvezetési rendszerét úgy kell kialakítani, hogy a víz a terepen, az építményekben, továbbá a szomszédos telken és építményekben, valamint a közterületen kárt (áztatást, kimosást, korróziót stb.) ne okozzon és a rendeltetésszerű használatot ne akadályozza.”* A (10) bekezdés rögzíti, hogy *„a telekről csapadékvizet a közterületi nyílt vízvezető árokba csak zártszelvényű vezetékben és az utcai járdaszint alatt szabad kivezetni. Amennyiben a vízvezető árok a közút tartozéka, úgy abba a környezetéből - a telkekről - csapadékvíz bevezetése csak az út kezelőjének hozzájárulásával történhet.”*

Nem szabályos tehát az a gyakorlat, hogy az ereszcatornát egyszerűen kivezetik az útra, járdára, nem gondolva azokra a következményekre, amelyeket így okoznak. A járdába, utakba beszivárgó csapadékvíz tönkreteszi annak állagát, a téli hidegben a beszivárgó víz megfagy és feltöri a burkolatot, továbbá síkossá teszi az utakat, járdákat és ezáltal balesetveszélyessé válik a közlekedés.

A szabályos csapadékvíz-elvezetési módok mellett a lehulló csapadékvizet elsősorban gyűjteni, tárolni, hasznosítani (pl.: öntözés) szükséges, ha már az éghajlat, a klíma folyamatosan változik, melegszik, évről-évre egyre szélsőségesebbé válik, és nyilvánvaló, hogy egekét verő vízdíjszámlát sem szeretne kapni senki zöldnövényzet ivóvíz-hálózaton keresztül történő ápolása miatt.

Egy mai, új építésű családi ház építésekor legtöbbször már a tervezés folyamán kialakításra kerül a vízvezetés is. Azonban egy régebbi épület esetében is érdemes lehet utólag kialakítani egy ilyen rendszert. A cél nyilvánvalóan az, hogy a vizet a keletkezési helyéről a kert megfelelő pontjaira vezessék, oda, ahol a növények ezt tudják hasznosítani, és a hol a talaj is képes felvenni ezt a vízmennyiséget.

Az elmúlt évek szélsőséges időjárása számos vízvezetési problémára is rávilágított. Városunk számos területén nem folyik el a csapadékvíz, melyek oka a csapadékvíz-elvezető csatorna hiánya, vagy annak eldugulása. Nagyon sok ingatlan esetében pedig a csapadékvíz egyszerűen a közterületre került kivezetésre.

A csapadékvizek közterületre történő kivezetése kapcsán a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgt.) értelmében a telken belüli csapadékvíz-elvezetés kialakítása nem az önkormányzat, hanem az ingatlantulajdonos feladata. A Vgt. 6. § (4) bekezdés c) pontja szerint az ingatlantulajdonos tulajdonában van az ingatlanra lehulló és az ingatlanon maradó csapadékvíz, valamint a Vgt. 16. § (6) bekezdése értelmében a vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges állami vagy helyi önkormányzati feladatkörbe nem tartozó tevékenységek ellátása az érdekelt tulajdonosok, illetve az ingatlant egyéb jogcímen használók feladata.

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 42. § (3) bekezdése alapján *„A közút műtárgyának minősülő árokba, csatornába vagy más vízvezető létesítménybe a közút területén kívüli területekről származó vizeket bevezetni csak a közút kezelőjének hozzájárulásával szabad. A hozzájárulás nélküli vagy az abban foglaltaktól eltérő vízbevezetés esetén a 37. § (2) bekezdése szerint kell eljárni”*.

Dombóvár Város Önkormányzata elkötelezett híve a környezetvédelemnek, a klímavédelemnek, tagja a Klímabarát Települések Szövetségének. Éppen ezért fontos, hogy felhívjuk a lakosság figyelmét természeti kincseink, úgymint a fák, erdők, vizek megóvására.

A fentieket nyomatékosítva javaslom a lakosság széleskörű tájékoztatását, és felhívását a helyes csapadékvíz-elvezetésre. Javaslom arra ösztönözni a családi házas övezetben élőket, hogy a lehulló csapadékvizet gyűjtsék össze, tárolják, és hasznosítsák. Mindehhez javaslom önkormányzati támogatás nyújtását olyan formában, hogy a felhívásra jelentkezők részére az önkormányzat műanyag tartályt biztosít 2018. márciusától kezdődően. A beérkező igények függvényében javaslom majd ennek pénzügyi fedezetét a 2018. évi költségvetés terhére biztosítani.

A fentiek alapján kérem az alábbi határozati javaslat elfogadását.

**I. Határozati javaslat
a csapadékvíz hasznosításával kapcsolatos városi problémákról szóló tájékoztató,
valamint a problémák megoldását segítő intézkedés elfogadásáról**

Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete elfogadja a csapadékvíz hasznosításával kapcsolatos városi problémákról szóló tájékoztatót.

A Képviselő-testület elrendeli a családi házas övezetben élők tájékoztatását és egyben felhívását a helyes csapadékvíz-elvezetéssel összefüggésben. A Képviselő-testület támogatja a felhívásra jelentkezők számára műanyag tartály önkormányzat általi beszerzését, amelynek fedezetéről – a beérkező igények alapján – a 2018. januári rendes ülésen dönt.

Határidő: 2017. november 15. – tájékoztatás, felhívás közzététele
2018. januári rendes ülés – tájékoztatás a beérkező igényekről és döntés a fedezetről

Felelős: Polgármester
Végrehajtásért felelős: Városüzemeltetési iroda

II. A vetési varjak által okozott problémák

A vetési varjú, mint a mezőgazdaságot közvetlenül érintő, sokoldalú táplálkozású és egykor jelentős állományú madarunk szerepének megítélése már több, mint egy évszázaddal ezelőtt jelentős viták forrása volt. Az 1900-as évek elején indult, úgynevezett „varjúháború” során hosszú évtizedeken keresztül állt a faj a pro és kontra érvek keresztútjában. Sokan hasznos madárnak tartották, mely kizárólag táplálékhiány esetén válik magevővé, s így rovar- és rágcsálóirtó tevékenysége a földművelő parasztember és a mezőgazdaság számára nélkülözhetetlen.

A vélemények ellentmondásosak, a kérdéskör sokoldalúságát tükrözik és módszeres vizsgálat igényét vetik fel. A varjak által okozott haszon és kár mértékének, s ezen keresztül a faj gazdasági jelentőségének megítélését nehezítette, és ma is nehezíti, hogy az általa okozott mezőgazdasági kártételek könnyen és közvetlenül észlelhetők és felismerhetők, míg haszna nem igazolható ugyanilyen egyszerűen és meggyőzően.

A Minisztertanács 59/1959-9 sz. növényvédelmi rendelete értelmében a vetési varjú fészkelési időben védelmet élvezett, gyérítése csak mezőgazdasági területeken, a költési időszakon kívül, augusztus 15-től november 15-ig volt engedélyezett.

A vetési varjú védelmét az illetékes minisztérium 1971-től előbb enyhítette, majd teljesen fel is oldotta, s a fajt az egész évben korlátozás nélkül vadászható fajok közé sorolta. Gyérítették lőfegyverrel, fiókák kiszedésével, illetve az akkor ismert és engedélyezett mérgezési módokkal, a tavaszi időszakban mérgezett csalétkék („foszforszörpös”, metilparationnal, később foszdrinnel injektált tojások) kihelyezésével egyaránt, de előfordultak szélsőséges esetek is.

A gyérités töretlenül folytatódott, aminek eredményeképpen a kilencvenes évek közepére, az egykor közel 300 000 párat számláló vetésivarjú-állományunk nagyságrendileg 30–35 ezer párra csökkent. A fészektelepek megfogyatkozása a hazai kék vércse állományt is kedvezőtlenül érintette, de csökkentette a vörös vércse és erdei fülesbagoly állomány fészkelési lehetőségeit is.

A faj védetté nyilvánítását a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet mondta ki. Az Európai Unióban egyedül hazánkban védett madár a varjú, amelyért az Unió jelentős összeget fizet.

Az erőteljes számbeli csökkenés mellett a hazai állomány egyre nagyobb hányada költ belterületen, vagy lakott települések közvetlen közelében. A varjak a rendszeres mérgezések, közvetlen zavarás elől szinte menekülésszerűen költöztek az emberi települések közelébe, városi parkokba, temetőkertekbe, ahol erősen korlátozott a mérgek és lőfegyverek használata. A jelenlegi konfliktusok tehát elsősorban a folyamatosan tetten érhető emberi hibáknak és félreértéseknek köszönhetőek, amikkel szabályszerűen beüldözték a varjakat a természetes élőhelyükről a lakott területekre, ahol viszont már nem a táplálkozásuk, hanem a hangoskodásuk, szennyezésük miatt keletkezik kibékíthetetlen ellentét ember és vetési varjú között. Ez a tendencia már a nyolcvanas évektől megfigyelhető volt, és üteme, úgy tűnik, töretlen.

Mindemellett ezek az új, a vetési varjú által is kényszerből választott fészkelőhelyek nem kedveztek a velük társfészkelő, védett ragadozó madarak – erdei fülesbaglyok, vörös és kék vércsék – számára.

A vetési varjú életmódjával, az állomány jelenlegi területi eloszlásával összefüggő konfliktushelyzetek alapvetően három fő csoportba sorolhatók:

1. Táplálkozása révén kárt tesz a mezőgazdasági terményekben
2. Kárt okoz a vadgazdálkodásban
3. Belterületen lévő telepei a varjak zaja és piszkítása miatt irritálják a lakosságot

A lakott településeken lévő telepek indukálta konfliktusok kétségkívül a legnehezebben kezelhető problémakör a vetési varjakkal kapcsolatban felmerülő konfliktushelyzetek közül. A belterületen, különösen nagyobb városaink (pl. Szombathely, Szekszárd, Zalaegerszeg, Kecskemét, Pécs, Siófok, Bükkfürdő, Marcali, Gödöllő, Devecser) területén, parkokban, kórházak udvarán, temetőkben, kastélyok parkjában lévő telepek madarai hangjuk és piszkításuk miatt – kiváltképp a telep állományának kezdetben nem feltűnő, majd hirtelen szembetűnő növekedésével – egyre fokozódó elégedetlenséget, ellenérzést keltenek a lakosság körében, melynek következtében az illetékes önkormányzatok, területkezelők a telep megszüntetésének, a varjak riasztásának, elűzésének lehetőségeit keresik.

A város közigazgatási területén található vetési varjak fészkeinek eltávolításához az idei évben is kértünk engedélyt a Tolna Megyei Kormányhivatal Szekszárdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztályától. Kérelmünkben

ismertettük, hogy városunkban elsősorban a belvárosi, központi közterületeken található koros fákon telepednek meg a vetési varjak, ahol jelenlétük nemcsak a lehulló gallyak miatt veszélyes, de a madarak ürüléke is sok kellemetlenséget okoz.

A nemrég megrendezésre került Klímastratégiai Konzultáción is felvetődtek a varjak által, belterületen okozott problémák. Egy felszólaló hangsúlyozta, hogy hazánkban a varjak csakis azért vannak védelem alatt, hogy a vércsék tudjanak fészkelni a varjak fészkeiben. A felszólaló más rendezvényeken is felvetette azt a megoldást, amely arra irányul, hogy speciális szer segítségével elérhető a varjak meddősége, azaz ezáltal megakadályozható a szaporodás, azonban ennek jogi háttere jelenleg még nem biztosított.

A városunkat is jelentősen érintő probléma miatt javaslom a szintén érintett önkormányzatokkal való kapcsolatfelvételt annak érdekében, hogy közös fellépéssel, együttműködéssel hosszú távon jogszabály módosítást érjünk el a témában.

A fentiek alapján kérem az alábbi határozati javaslat elfogadását.

II. Határozati javaslat a vetési varjak által okozott problémák megoldására irányuló intézkedésekről

Dombóvár Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felkéri a polgármestert, hogy vegye fel a kapcsolatot a vetési varjak által belterületen okozott problémákkal (zaj, piszkítás) leginkább küzdő önkormányzatokkal.

A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy az érintett önkormányzatok általi együttműködés keretében a város érdekeit szem előtt tartva jogszabály módosítást, vagy új jogszabály megalkotását kezdeményezze, amelynek eredményeképpen a varjak településeken, illetve termőföldeken megnyilvánuló kártevő viselkedését, életvitelét lehet befolyásolni, korlátozni, esetleg megakadályozni.

Határidő: 2018. márciusi rendes ülés – tájékoztatásra

Felelős: Polgármester

Végrehajtásért felelős: Városüzemeltetési iroda

Szabó Loránd
polgármester